

Balua na bhisi

gba Polo pi Timoté

Eli na kalan

Bhé balua na bhisi gba Polo pi Timoté-e, ani aha lili pi Timoté maka kilí e na kulu inde la di ngateteke ani. Engú na ngbengbé a ko bua nakibila 'ngú. Polo aha lili pi Timoté ne nato masi bhé ani ngébula nakpokpo 'ngú gba Yesu *Kilisito ngbingbili ne nasuno *Bádha Ngali na Gandja na Didili di ne bhe na Mbia ndjindji. Pi bhobhom-e-o, a ayo di me ani suno *eli gba Ebhe-e ndjindji abana likabhu ani ngazu e di ne li okpála ngaga ani lie-o.

Polo atsia agbele 'dje Timoté pindji okpekpeke da 'ngú inde i ti da nakolo li ani ka nali bhé okpekebhe na ngingi inde li tata nde lie ade (2:23) i zu la di ngua ade, a la nga'e okpála inde ngadjedje li ngbili kpadji.

Bhé ndu 'ngú bhom-e-o hana-a, Polo ngayo ka Timoté me ani kpata nganda ni di ne namene ongú inde li Polo ngamene e maka *nabhuka gba Polo, ne ndja bua gba ani, ne mukunda gba ani, ne nakibila 'ngú gba ani la di ne likabhu ani ngasia bhé mbolo u ngato e li ani-o.

Ongbengbe ongú inde bhé bhuku inde-e ngae inde:

Eli na kalan 1:1-2

Natoko ne 'he inde a ayo me u mene e 1:3 – 2:13

Lili ne nagbele 'dje ngú nalila li e 2:14 – 4:5

Ongú inde atsia bha Polo kpi e kpi 4:6-18

Eli na soso 4:19-22

Polo yi Timoté mayi

1¹⁻² Timoté ndika ma na mukunda, ma aye balua inde-e pi m-e ngama Polo. Ebhe abhe nani ma me ma du ne *bhul titima gba Yesu *Kilisito ngú nakpokpo engú na mukobho na dudemá. Ani apa nani me ni ahá mukobho ang-o pi ni li kpadji gba Yesu Kilisito ko. A ayo me 'Dyi ni Ebhe ne Ngámá gba ni Yesu Kilisito suno bádha bhé 'bu gba o-o pi m-e, u dje ndjinga m-e, amba u ha di *guo 'ngú pi m-e.

Polo agie henri pi Ebhe, ani atsia ato di masi bhé Timoté

³ Ma ngagie henri pi Ebhe li 'ngú gba mu-o. Ma ngamene kulu lima pi ani maka onguo ogbi ma adu nani amemene lie-o. Ma ngamemene ne bua nakpokpo kú 'ngú ndjindji. Ma nga'o m-e kala Ebhe ndu 'kpí hana. Ngbikpi ne sukpe, nedhinga ma ngayo Ebhe lie, ma nga'o m-e kala ani. ⁴ Ma bhundja egba^a nani mo oku e, gém-e nau m-e má gala bédhe ma bedhe, amba ma bedhe ne djali bedhe. ⁵ To ma 'ili 'to *nabhuka na kékéh inde bhé mu-o de. 'Hi m-e Enise ne bhe azu ani na eelé, Loisi abhuka ngaiza nani pi m-e kalan. Ma abhuka na paká me ngam-e di-e, m-e ne nabhuka ang-o-o.

⁶ Kaka-a, ma matá ngapa engú inde-e pi m-e ne toto: kpo djua bhé angu inde li Ebhe aha e pi mu-o bhé bádha bhé 'bu gba e-e ne kalan. Ebhe aha nani angu ang-o-o pi m-e nedhinga ma a'o 'kpa ma pi 'ndji m-e lie ko. ⁷ Padhá de, anga Bua li Ebhe aha e pi nf-e, a

^a1:4 Egbá: Polo a'o nani ká Timoté bhé gédhé na Efeso, ani atsia atapa bhé ndu doto na Makedonia. Ekpí ang-o-o, Timoté aki nani egbá naali. Tsia bhé 1 Tim. 1:3.

ko bua na tsułt de. Engá bini, Bua ango-o ngabedhe mangbo ní ne angu, ne mukanda di ne namene 'ngá li lelele.

⁸ Kaka-a, mo odjé nəmli nakpokpo 'ngá gba Ngámá gba ní-e de. Abana ma nde lie bhá tikph li 'ngá gba ani-e, mo odjé di nəmli ka bhobhom-o de. Engá bini, ziba mangbo nazlı likabhu ne ma bhá dabili bini ngubula *Bádha Ngali ní ngakpokpo e-o. Zlı likabhu ango-o me mli nde ala ne angu inde li Ebhe ahaha e ko. ⁹ Ebhe akobho ní ngae, ani atsia al'i ní me ní dli ne piga gba ni-o. Ani kobho ní ka bádha 'ngá gba ní-e de, engá bini, ani akobho ní ka bádha bhá 'bu gba e di ne ka anga ani akanda nanı me a adu moko. Kala me ani bho kokpi ne doto-o, ani atima Yesu Kilisito pi ní maka ani abhundja lie, amba ní sia bádha bhá 'bu ango-o. ¹⁰ Bádha bhá 'bu bhom-o akoto mbia inde-e bhá mbas, anga Ngámá gba ní Yesu Kilisito ago. Ani andjia angu kuo ngae. Ani asuno pi ní bhá Bádha Ngali-e me ní asia mukobho na dədəma masia.

¹¹ Ngama-a, Ebhe abhá ma me ma dli bháli titima, ma dli di ne bháli nakpokpo Bádha Ngali ango-o pi okpála, amba ma suno di pi uo. ¹² Ma bhadi ngazlı likabhu inde-e kabula nakpokpo Bádha Ngali ango-o. Engá bini, ma téte ne nəmli ade, anga ma mbila kpála inde ma a'o 'to ma 'to e hana. Ma abhuka la bhadi na paká me ani ne angu ngá nilala kulu inde ani aha e məma-a nakolo li 'kpí ani agó lie-o. ¹³ Ongá inde mo odje me ma nde ngasuno e-e, a ko ongá na kəkələ inde a ayo me mli kpata e-o. Lı kpekpeke bhá nabhuka, ne bhá mukanda inde ní nde ne e bhá nakpətse liní ne Yesu Kilisito-o. ¹⁴ Lila bádha nasuno inde li Ebhe aha e pi mli-o ndjindji. Lila nasuno ango-o ne angu gba *Bu Bhobua inde ngadlı bhá ní-o.

¹⁵ Mli mbila hana me *omabhuka bħelé na ndu doto na Adjia hana a'o ka ma a'o. Fidjele ne Elemodjene di bhá ká uo. ¹⁶ A ayo me Ngámá dje ndjinga piga gba Onesifole-o, anga ani ateteke ma bhətsibħətsi, ani dje di nəmli naama 'ngá ka ma nde lie bhá tikph-o de. ¹⁷ Engá bini, nedħinga ani akolo lie bhá għedha na *Loma-a, ani agili ma ne kekele hana nakolo bha bini li nedħinga ani au ma lie-o. ¹⁸ Mli mbila ndjindji me nedħinga ma adu lie bhá Efeso-o, ani ateteke ma naali. A ayo me, Ngámá gba ní-e gie bádha 'ngá pi ani li 'kpí inde ani akodho 'ngá gba okpála lie-o.

Lili pi sħħda gba Yesu Kilisito

2 ¹ Ngamli Timoté ndika ma, sia angu bhá bádha bhá 'bu inde li Yesu *Kilisito ngaha e pi ní-o. ² Ongá inde mo odje ma me ma nde ngakpokpo e kala bhiti okpála inde adu adje ma-a, suno pi okpála li okpála koko ngaziha o, inde i ti da nasusuno di pi okpála koko.

³ Kibila likabhu maka sħħda na babadha gba Yesu Kilisito. ⁴ Kpála inde bhá kulu na sħħda-a lili bhá ongá ngangá na doto inde-e de, i dli me ani kenda me ní mene engá inde anga li ngámá gba ni-o. Mene bhadi moko. ⁵ Bhundja la di me, i dli me okpála nde ngamene ngeme nagħi holo-o, li kpála għi maka li lili na ngeme aziba lie de-e, ani sia makalá de. ⁶ Kpála inde ngamene kpéke kulu nalu edyi-e, asia ngaiza eż-za na edyi ango-o kalanu ngae. ⁷ Bhundja pindji ongá ma ngapa e pi mli inde-e ndjindji, mli mene mo-o, li Ngámá gba ní-e há angu pi mli ngħi naħek mboli ndli ongá hana.

⁸ *Bádha Ngali inde ma ngakpokpo e pi okpála-a, a me Yesu Kilisito ne ndil għi Davidi, Ebhe azuku ani bhá ká okpála inde amu-o. Mo o'lili 'to mli li ani de. ⁹ Ma ngazlı likabhu inde-e kabula Bádha Ngali ango-o. U ato belegħi ma bhá tikph miegħi me ma amene siti 'ngá. Engá bini, u to *eli għi Ebhe-e bhá tikph de, eli ango-o nganha bha bini ne kalanu. ¹⁰ Kaka-a, ma ngakibila ndli likabhu inde ma ngazlı e hana ngubula nateteke okpála li Ebhe abħħ-o, amba ngauo di-e, u sia mukobho di ne *sangu inde ngadlı dədəma ne dədəma ka Yesu Kilisito-o. ¹¹ Engá inde ma adji apa e inde-e, a ko kəkələ 'ngá. Engá ango-o ngae inde:

«I dli me ní nde amu bhá dabili bini ne Yesu-o,
nī dli bhadi bhá mukobho bhá dabili bini ne ani.

¹² I dt me nf nde alt kpekpeke bhá likabhu
 nf ngazt e kabula Bádha Ngali-e,
 nf bhadu ne ani bhá dabili bini.
 Engú bini, i dt me nf nde apa me nf mbila ani de-e,
 ngaani di-e, ani pá bhadu me nf mbila nf de.
¹³ I dt me nf nde ngamene engú inde i nga li ani de-e,
 ngaani-e, ani djidji lie de,
 ani améne ndt 'ngú inde ani apa me nf améne e hana.
 Padhá de, anga ani tf da namene 'ngú kpi ne bhende
 ani ngapa e de.»

Kpála na kulu inde li Ebhe abhuka e

¹⁴ Ongú inde ma apa e pi mu bhomt-o, kpokpo pi *omabhuka ngúbulu me u bhundja
 pépé. Gbele 'dje uo li 'ngú inde-e ne 'li Ebhe me u atst pindji oeli de. Padhá de, anga tata
 téte ade, a mangbo ngasiti bua okpála inde ngadjedje-o. ¹⁵ La ngamt makpe-e, mene ne
 kpéke ngú nadu maka li Ebhe akénda lie-o. Dt maka kpála na kulu inde ne nmtu li kulu
 gba e ade, a akénda napa me, kpokpo eli na kkuklu-o pi okpála koko li lelele.

¹⁶ Kpe agélo na padhá padhá inde i ti ne *nabhuka de-e makpe. Padhá de, anga okpála
 inde adhika li ngua ongú bhomt-o ngayie li kpadji gba Ebhe-e bhábháku. ¹⁷ La di-e, 'li
 uo ngayangba bhá ká okpála maka eka inde ngazidhaka mazidhaka. Imene ne Filete
 bhá ká okpála ango-o. ¹⁸ U ayie li kpadji na kkuklu 'ngú ayie. U ngapa eu pi okpála
 me nedhinga nazuku ka okpála akodho 'kpí akodho. Kaka-a, okpála koko ayie ka uo li
 kpadji na nabhuka ayie. ¹⁹ Engú bini, kkuklu eli gba Ebhe-e yie bhá da e de. Eli ango-o
 maka nepanda inde alt kpekpeke. U atsia aye baléta téte me: «Ngámá mbila okpála gba e
 hana.†» U atsia aye di me: «A ayo me ndt okpála hana inde ngapa me nf ne okpála gba
 Ngámá-a, 'o namene siti 'ngú ma'o.»

²⁰ Adddu bhá 'ngú 'ti ne limbi osaani bhelé. U abho osaani koko li olo, u abho okoko
 li aladja, u agolo okoko li ndula. A pise bha bini li obhobhomt-o de, u abho matá okoko li
 doto. Osaani bhomt-o li okulu kpikpikpi. U nga'o obhende na babadha-a ngú okpí na
 anokomia, okoko-o, u ngamene kulu ne di ndt 'kpí hana. ²¹ A bhadu pi nf moko. Li kpála
 'o namene ndt sisiti 'ngú inde ma ngapa 'ngú lie bhomt-o hana-a, li Ebhe 'ó ani kpi pi e.
 Ani dt maka saani na olo, anga ngaani-e, ani bedhe ngú namene ndt obabadha kulu hana.

Líli pi bádha kpála na kulu gba Ngámá

²² Timoté, gbe limt li osisiti 'ngú inde li omakombise koko ngamene e magbe. Ngamt
 bhá dabili bini ne okpála bhende ngayo Ngámá ne bua o bini-e, yi gili namene *ngbili
 'ngú, ne nadu ne nabhuka, ne mkukunda di ne *guo 'ngú sànda yi. ²³ Gbe limt li otodu
 na padhá padhá li tata nde lie ade-e magbe. Padhá de, anga mu mbila ndjindji me ndt
 'ngú bhomt-o hana ngagbe tolo. ²⁴ A ayo de me kpála na kulu gba Ngámá-a dt natsi-e
 de, a ayo mangbo me ani dt ne guo 'ngú pi ndt okpála hana. Ani dt kpála inde ngasuno
 'ngú pi okpála ndjindji. Ani dt la di kpála nakibila 'ngú nedhinga li okpála ziba engú ani
 ngapa e lie de ko. ²⁵ A ayo me, ani suno 'ngú pi okpála bhende nga'o bhayiki li engú inde
 ani ngapa e ne bhábháku bua. Padhá de, anga nedhinga koko-o, li Ebhe há kpadji pi uo ngú
 nadji mabundja gba o ngúbulu me u mbila eli na kkuklu-o. ²⁶ Abhomt-o, u hólo matá
 nabhundja 'ngú ndjindji. U tsia zé bhá ekú gba Djabalt inde aholo uo, a atsia a'o di uo sa
 líli gba ani-o.

Engú inde akódho 'kpí li sokpí-o

3 ¹ Mbila ndjindji me bhá onedhinga na sokpí-e, kpekpeke da 'ngú adá naali. ² Padhá
 de, anga okpála adá nambila bha engú gba o makpe, u adá akénda tia naali, u adá

†2:19 Tsia bhá Nom. 16:5.

apa 'lì o, u adá obhùlt 'ngbé 'ndjì, u adá nasobho Ebhe, u dà nadje okpála ìnde azu o-o de. U gfe hení pi okpála ìnde amene bádha 'ngà pi o-o de, u mágá ehe gba Ebhe-e de. ³ U dà ne mèkànda pi okpála koko de, u djé ndjinga obì o de, u adá apa 'ngà li okpála koko sisiti. U hólo bua o ka 'ngà de, u akénda bha bini namene obì o sisiti, u kénda bádha 'ngà de. ⁴ U apà obì o pi obhùlt yala gba o, bua uo adá ape má pupupu, u tsia dà na'o lio ne abhùlá. U akénda mangbo engà ìnde a nga li o, u kénda Ebhe de. ⁵ U adá namene magito me o ne okpála gba Ebhe, engà bini, u zíba angu gba ani-e de. Gbe limà de okpála bhomu-o magbe!

⁶ Okpála koko bhù ká okpála bhomu-o ngali bhù okéti, u tsia hólo li ekú gba o-o olisi na padhá padhá 'ngà ìnde oo. Olisi ango-o abedhe ne gémà 'he ngangá, u atsia abedhe di ne sisiti 'ngà bedhé. ⁷ U ngagili ndà 'kpí hana nambila 'ngà, engà bini, angu uo kolo li nambila kékùlù 'ngà-o belegù de bini. ⁸ Okpála bhomu-o ngayala nakpata kékùlù 'ngà maka Djanesi ne Djambelesi ayala naní nadje 'li *Moidje lié-o. A ko okpála li 'ndjì o asiti, u bhuka Ebhe na paká paká de. ⁹ La-a, u lúka matá ne di tsutsu de, anga ngingi 'ngà u ngamene e akótó bhù djila ndà okpála hana ngbadha, maka bhe naní i mene Djanesi ne Djambelesi-o.

Engà ìnde a ayo nabhundja pindji e

¹⁰ La ngamà-o, mo okpata ma ndjindji bhù nasuno gba ma-o, mo ou lele nadhukà gba ma-o, mè mbila mabhundja gba ma-a hana, mè mbila *nabhuka gba ma-a hana, mè mbila 'ndjá bua gba ma-a hana, mè mbila mèkànda gba ma-a hana, mè mbila kpéké bua gba ma-a hana. ¹¹ Mè mbila likabhu ma azà e ne mbolo u ato e li ma-a hana. Mè mbila ndà 'ngà ìnde apà pi ma bhù Atiokia, ne bhù Ikionimà di ne bhù Lisitele hana. Ma azà likabhu na paká paká, engà bini, Ngámá agbegbe ma bhù ndà likabhu bhomu-o hana. ¹² A ne okpála koko ìnde akénda nakobho maka li Ebhe akénda lié, bhù makpètsé gba ní ne Yesu *Kilisito-o. A na paká me u ató mbolo li ndà uo hana. ¹³ La-a, obhùlt nazi 'gà, ìnde di ngapite okpála-a, anà bhù siti 'ngà ne kalanà. U ngapite okpála, li okpála koko píté di uo.

¹⁴ Engà bini ngamà-o, lè kpekpeke bhù 'ngà ìnde mo okpata e, mo osia di-e ne bua mè hana ko. Mè mbila okpála asuno pi mè-o hana. ¹⁵ Nayie bhù ndili li mè-o, mè mbila *Bhuku gba Ebhe-e ndjindji. Bhuku ango-o ti da naha pi mè imbilangà ìnde ngato kpála bhù mukobho na dudu'ma ka nabhuka Yesu Kilisito-o. ¹⁶ Ndà 'ngà ìnde u aye e bhù Bhuku gba Ebhe-e hana ayie ka Ebhe. A ne tata ngà nasuno *ngbili 'ngà pi kpála, ngà napana pùlù 'ngà gba kpála pi e, ngà nali kpála, di ne ngà nasuno pi kpála namene 'ngà maka li Ebhe akénda lié-o. ¹⁷ Ebhe amene mo-o ngèbulà me kpála gba ní-e dà bedhe na paká paká ngà namene ndà babadha 'ngà hana.

Kpokpo 'li Ebhe

4 ¹ Yesu *Kilisito agó galikpe mago, anà tsia è ngámá píla doto. Ani akódho 'ngà gba okpála ìnde mè ne obhende amu-o. Kaka-a, ma ngaha lìli ìnde-e pi mè kala anì ne kala Ebhe me: ² kpokpo 'li Ebhe, lè pépé kpekpeke bhù bádha nedhinga abana bhù siti nedhinga. Mbe bhù 'ndjì okpála ìnde ngamene siti 'ngà-o, pa pi uo me u 'o namene siti 'ngà ma'o. To masi bhù okpála koko ngà namene bádha 'ngà. Suno ndà ongà bhomu-o pi uo hana li lelele di ne 'ndjá bua. ³ Padhá de, anga ekpí akólo makolo, okpála kénda matá nadje nasuno pindji kékùlù 'ngà de. Engà bini, u adá nakpata gémà gba o makpe, u tsia pò bhála omèsuno na eu de o. Omèsuno ango-o adá apa pi uo ongà ìnde anga li uo-o. ⁴ U aníni 'dje o li nadje kékùlù 'ngà, u tsia kpáta ongà na padhá padhá ìnde li okpála ngagbe e bhù 'ndjì o-o. ⁵ Engà bini ngamà-o, dà naholo bua mè bhù ndà 'ngà hana maholo. Kibila nazi likabhu makibila. Mene kulu nakpokpo *Bádha Ngali-e ndjindji. Ndjia kulu li Ebhe aha e pi mè-o.

⁶ M̄ma-a, nedh̄inga nandala 'kpa l̄ m̄kobho gba ma-a nḡubula me u bh̄l̄e ma-a akolo masikpe. Nedh̄inga nabhana l̄ma p̄i doto ìnde-e ale. ⁷ Ma aḡu bádha gbele, ma aḡu holo akolo al̄i soso. Ma ndala 'kpa l̄ *nabhuka de. ⁸ Mbia ìnde-e, Ebhe aleke makalá m̄ma abh̄lá. A ko ndata na 'ngb̄e ndua ìnde l̄ Ngámá ahá e m̄ma l̄ 'kpí aní akódho 'nḡ gba okpála lie-o. Ndata ango-o, a ko ndata na m̄kobho. Ngámá gba ní-e, a ko Ngámá ìnde ngakodho 'nḡ gba okpála ngingbili. Aní há bha ndata ango-o m̄ma kpi ma kpi de, enḡ bini, aní ahá di p̄i nd̄t̄ okpála hana ìnde ne djali l̄ nago ka aní-o.

Polo apa p̄i Timoté me aní go bhaka ni

⁹ Mene ne kpéke me m̄t̄ go bhaka ma má gala! ¹⁰ Padhá de, anga Demasi a'o ká ma ka ḡm̄u 'he na doto na naki ìnde-e a'o. Aní atapa bh̄u ḡdhu na Tesalonike. Kelesasi atapa bh̄u ḡdhu na Galatia. Tito atapa bh̄u ḡdhu na Dalamatia. ¹¹ Luka atigala ne ma si ngae kpi e kpi. M̄t̄ d̄t̄ ago-o, ha Maloko, m̄t̄ go ne aní bh̄u dabili bini, anga aní t̄i da nateteke ma li kulu ma nde ne e ko. ¹² Ma atima Tisike bh̄u ḡdhu na Efeso. ¹³ Li m̄t̄ d̄t̄ nago-o, m̄t̄ de go m̄ma ne koti gba ma ìnde ma 'o nako ká e bh̄u ḡdhu na Tuliasi agba Kalipusi ko. Go di m̄ma ne obhuku gba ma-o, ane la mane obhende u amene e li kó 'n̄t̄-o.

¹⁴ Alekidjandele, bh̄u nabho bolo-o amene ma sisiti naali. Ngámá agié p̄i aní nakpata lele siti 'nḡ aní amene e li ma-a ngae. ¹⁵ Lila di lim̄u ka aní malila, anga aní ngaḡu nasuno gba ní-e kpekpeke.

¹⁶ Nedh̄inga ma akpokpo 'nḡ gba ma-a lie bh̄tsibh̄tsi na bini kala okpála nakodho 'nḡ-o, kpála bini teteke ma de. Nd̄t̄ uo hana a'o ká ma. Ebhe mbu li uo téte. ¹⁷ Enḡ bini, Ngámá ateteke ma ngae, aní aha angu m̄ma nḡubula me ma kpokpo eli gba ni-e ndjindji. Nd̄t̄ om̄pagano hana ìnde ad̄t̄ oo adje. Aní atsia agbegbe ma sakpa kuo. ¹⁸ Ngámá agbegbe matá ma sakpa nd̄t̄ eḡu li okpála ngaḡu ma ne e hana, aní tsia tó ma bh̄u Naú gba e na abh̄lá-o. A ayo me u dh̄eḡe Ngámá dàdàma ne dàdàma! A ad̄t̄ moko.

Oeli na soso

¹⁹ Pa p̄i Pilisila ne Akuila, a la di-e piga gba Onesifole me ma yi uo mayi. ²⁰ Elasite atigala bh̄u ḡdhu na Kolito. Ma a'o ká Tolofime bh̄u ḡdhu na Mileté, anga ad̄t̄ li aní ne kuo. ²¹ Mene ne kpéke me m̄t̄ go ei kala nedh̄inga na zini. Ebulosi, ne Pudene, ne Line ne uo ne Kolodia, a la di-e *ondaise ní ìnde ei-e hana apa me o yi m̄t̄ mayi.

²² Ngámá d̄t̄ ne m̄t̄. A ayo me, *bádha bh̄u 'bu gba Ebhe-e d̄t̄ ne yi.